

Taalfaciliteiten vergrendelen welvaart in Ronse

I Een complexe geschiedenis

In het Europa van honderden jaren geleden wijzigen de grenzen permanent. Graafschappen, hertogdommen, vorstendommen, koninkrijken en keizerrijken komen en gaan. Structuren veranderen. Staten krijgen vorm. Toch zien we een constante in dat dynamisch proces. Namelijk de grens tussen de Germaanse en de Romaanse cultuur die West-Europa doorkruist, de taalgrens.

Grondwettelijke taalvrijheid?

In 1830-1831 wordt in de kersverse Belgische grondwet het principe van taalvrijheid ingeschreven. Die taalvrijheid betekent vooral de vrijheid om Vlaanderen te verfransen. Het Nederlands is een lage statustaal. Het is de taal van de boeren, de arbeiders en de knechten. Het Frans daarentegen is de taal van de politieke, militaire, industriële, academische en culturele elite. Dus de taal van iedereen met aanzien of die aanzien wil hebben. Wie op de sociale ladder wou opklimmen, kon maar beter Frans spreken. Men spreekt hier niet voor niets van een sociale taalgrens. Ondanks de zogenaamde taalvrijheid is België dus een Franstalig land. De eeuwenoude taalgrens wou men uitgommen. Het lag er wel, maar het heeft geen politieke betekenis.

Het verzet tegen de onrechtvaardige minachting van het Nederlands groeit al snel. Jan Frans Willems, Jan-Baptist David en vele anderen willen de positie van het Nederlands en het

zelfbewustzijn van de Vlamingen versterken. Zij zijn de pioniers van de Vlaamse Beweging en liggen aan de basis van de emancipatie van Vlaanderen. De culturele eisen worden meer en meer politiek vertaald. De eerste taalwetten zien vanaf 1873 voorzichtig het levenslicht.

Als tegenreactie ontstaat de Waalse Beweging. Het zet zich in voor taalhomogeniteit in Wallonië en de tweetaligheid van Vlaanderen. De Franstalige elite vreesde immers haar privileges te verliezen. Vergeet dus de hardnekkige mythe dat de Vlamingen het territorialiteitsprincipe verdedigen en de Franstaligen het personaliteitsprincipe. Franstaligen denken ook territoriaal. Het personaliteitsprincipe

geldt volgens hen enkel voor wie in Vlaanderen woont.

De taalwetten blijken vaak een lege doos. Ze worden amper toegepast en gelden alleen in Vlaanderen. Ze zetten wel iets in beweging. Traag, maar gestaag groeit het zelfbewustzijn bij de Vlamingen. Bij iedere weigering worden de eisen aangescherpt en groeit het ideaal van zelfbeschikking.

De Gelijkheidswet van 1898 betekent een symbolische mijlpaal. Deze stelt dat de wetgeving voortaan in het Frans en in het Nederlands moet worden uitgevaardigd. Het plaatst beide talen theoretisch op voet van gelijkheid.

Veranderlijke taalgrens

Met de taalwetten van de jaren 1930 wordt een bestuurlijke taalgrens getrokken. Het motto luidt: *'streektaal is de voertaal'*. Vlaanderen en Wallonië worden eentalige gebieden. Maar, een grens moet onschendbaar, vast en duidelijk zijn. Een grens is een eindpunt en een beginpunt van iets anders. Het bakent een gebied af waar bepaalde spelregels gelden. Op dat vlak vertoont deze taalgrens grote mankementen.

Om de 10 jaar wordt een talentelling georganiseerd. Als uit deze telling blijkt dat een meerderheid een andere landstaal spreekt, dan verandert het statuut. Indien meer dan 30% een andere landstaal spreekt, dan worden extra taalrechten toegekend. Iedere

talentelling is omstreden. Het gaat steeds samen met fraude en misbruik. Zo zal ook de talentelling van 1947 leiden tot hevige protesten. Opvallend is de verdere verfransing van de gemeenten rond Brussel. Ter illustratie: Ronse is in 1930 een Vlaamse stad en in 1947 plots een Vlaamse stad met 30% Franstaligen.

Vaste taalgrens

Het protest groeit. De volgende talentelling in 1960 wordt geboycot door de Vlaamse burgemeesters. Samen met de marsen op Brussel wordt duidelijk dat dit systeem onhoudbaar wordt. De plannen van het centrum Harmel worden van onder het stof gehaald. Het Centrum Harmel boog zich reeds in de jaren 1950 over een wetenschappelijk onderbouwd tracé voor de taalgrens. Onze streekgenoot en erudiet politicus Jan Verroken is er een prominent lid.

In 1962-1963 wordt de volledige taalwetgeving hervormd en krijgt de huidige taalgrens definitief vorm: er zijn 3 eentalige gebieden (het Nederlandse, Franse en Duitstalige). Daarnaast vormen de 19 Brusselse gemeenten het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad. Een aantal correcties worden doorgevoerd. Zo maken Komen en Moeskroen voortaan deel uit van Wallonië en de Voerstreek wordt bij Vlaanderen gevoegd. De talentellingen worden afgeschaft.

Het laat de Franstaligen echter met een trauma achter. Voor het eerst drukken de Vlamingen hun wil door tegen een verdeelde Franstalige minderheid. De Franstaligen zullen daarna alles op alles zetten om ervoor te zorgen dat Vlaanderen zijn demografische meerderheid politiek kwijtspeelt. De grendels worden gecreëerd. Voor communautair gevoelige wetten wordt een bijzondere meerderheid ingevoerd. Om iets met een bijzondere meerderheid goed te keuren is niet alleen een 2/3de meerderheid nodig, maar ook een gewone meerderheid in elke taalgroep. Merk op dat met een dergelijke meerderheid de taalgrens niet zou goedgekeurd zijn.

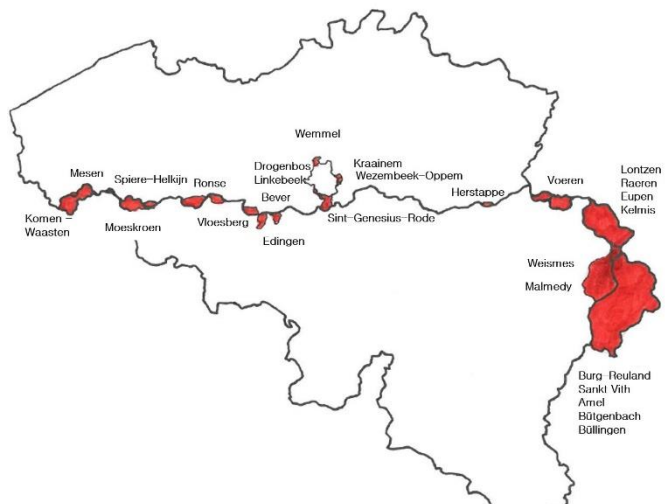
De taalfaciliteiten als uitzondering

Artikel 7 en 8 van de bestuurstaalwet vormt de Achilleshiel. Daarin wordt een uitzonderingsmaatregel in het eentalig gebied uitgewerkt, namelijk de faciliteiten¹. In totaal zijn er 27 gemeenten met een bijzonder taalstatuut: de 6 randgemeenten rond Brussel, 9 gemeenten gelegen in het Duitse taalgebied, 2 gemeenten uit het Malmédyse en 10 taalgrensgemeenten. In deze gemeenten kan een inwoner in een andere landstaal communiceren met de overheid, documenten bekomen en de kinderen naar een anderstalige school sturen. Om het geheel nog meer ingewikkeld te maken, zijn er nu gemeenten met 'grote' en 'kleine' faciliteiten.

Over de faciliteiten wordt zwaar gedebatteerd. Gaston Eyskens voorspelt: *'Daar komen volgende conflicten van'*. Gelijk had hij. Denken we maar aan de problemen met Happart in Voeren en de Vlaamse school in Komen. De faciliteiten worden bovendien een mechanisme om 'de zes' (6 Vlaamse randgemeenten rond Brussel) verder te verfransen en er de macht te grijpen.

In de ogen van de Vlamingen zijn de faciliteiten tijdelijke gunsten om zich op termijn te integreren in de Vlaamse gemeente. Leo Peeters zet in zijn omzendbrief² uit 1997 duidelijk de puntjes op de i. De faciliteiten worden in de omzendbrief omschreven als integratiebevorderende maatregel. Daardoor zijn deze beperkt in de tijd. Men gaat er immers van uit dat eens de integratie is voltooid deze uitzonderingsmaatregel niet langer nodig is. Om gebruik te maken van dit recht, dient men het derhalve steeds opnieuw aan te vragen. Dit impliceert het uitdovend karakter ervan.

De uitzonderingsregeling van de taalfaciliteiten druist in tegen de geest van het territorialiteitsprincipe waarop de taalgrens, de bestuurstaalwet en de diverse staatshervormingen zich hebben geïnspireerd.

Ondertussen is de taalgrens al een halve eeuw verankerd. In een grillig traject vormt het de basis voor de deelstaten. Met de verschillende complexe staatshervormingen groeit de regionale zelfstandigheid. In dat proces van staatshervormingen worden in het compromis van 1988 de faciliteiten grondwettelijk gebetonneerd. Artikel 129 § 2 zegt dat de faciliteitenregeling alleen met een bijzondere meerderheid kan worden gewijzigd. Het systeem van de faciliteiten op zich staat niet in de grondwet, wel de bijzondere meerderheid die nodig is om de bewuste artikels te wijzigen.

¹ Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (18 juli 1966), Artikel 7 en 8. De term 'taalfaciliteiten' is niet in de wet opgenomen, daar spreekt men van een speciale regeling 'ter bescherming van hun minderheden'. De taalfaciliteiten zijn uitzonderingsrechten die taalminoriteiten genieten op het

taalhomogene karakter van het gebied, maar doen geen afbreuk aan het principiële eentalig karakter van het afgebakend taalgebied.

² <https://www.docu.vlaamserand.be/node/12975?language=de>

II De faciliteiten vergrendelen Ronse

Ronse is een Vlaamse stad. Het ligt als taalgrensgemeente in het Nederlandse taalgebied. Volgens de wet op de bestuurstaal wordt Ronse in het Nederlands bestuurd. De communicatie van overheidsdiensten met de inwoners gebeurt dus in principe in het Nederlands. De taalfaciliteiten zijn echter een administratieve uitzonderingsregeling waardoor een inwoner, op telkens opnieuw herhaalde en uitdrukkelijke vraag, ook in het Frans bij de overheid terecht kan.

Taal verbindt

Door de unieke geografische ligging zal er steeds een belangrijke interactie zijn met de overkant van de taalgrens. Culturele uitwisseling en ruime samenwerking met respect voor de eigenheid van eenieder beschouwen wij als een rijkdom. Burgers uit de wijde omstreken moeten de weg naar Ronse vinden om kennis te maken met de unieke troeven van de Hermesstad.

Ronse is een hoffelijke en gastvrije stad. Aan wie zich in onze stad vestigt, wordt gevraagd dat men het Nederlandstalig en Vlaams karakter respecteert en dit ook mee uitdraagt. Taal werkt verbindend. Om zich volwaardig in te schakelen in onze maatschappij is de kennis van het Nederlands noodzakelijk. Daarnaast vormt meertaligheid natuurlijk een absolute troef. Het creëert kansen en is een bron van persoonlijke en maatschappelijke rijkdom.

Alhoewel Ronse een Vlaamse stad is, zorgen de faciliteiten echter voor een foutieve perceptie van tweetaligheid.

Socio-economische achteruitgang

De veranderde socio-economische realiteit stelt de faciliteiten in een ander daglicht.

Tijdens het interbellum groeit Ronse uit tot het tweede textielcentrum in Vlaanderen met meer dan 500 florerende bedrijven. In de tweede helft van de 20ste eeuw krijgt de textielindustrie zware klappen. De stad heeft het zwaar te verduren en kent een drastische socio-economische achteruitgang.

In deze context hebben de taalfaciliteiten een versterkend effect. Door de perceptie van tweetaligheid liggen deze mee aan de oorzaak van de instroom van anderstaligen met een zwakke maatschappelijke positie uit Brussel of de Waalse rand. Als we de cijfers over de instroom in Ronse over de jaren 1964 t.e.m. 2000 bekijken, dan stellen we vast dat ongeveer 12% afkomstig is uit het Brusselse en 35% uit de provincie Henegouwen.

De combinatie van de penibele socio-economische toestand, foute beslissingen uit het verleden en de taalfaciliteiten is verantwoordelijk voor de huidige socio-

economische realiteit en de maatschappelijke uitdagingen.

De cijfers spreken voor zich:

- Het gemiddeld inkomen per inwoner uit Ronse in 2015 is 15.059 euro. In Vlaanderen is dat 18.970 euro.³
- De ontvangsten per inwoner in functie van de aanvullende personenbelasting (APB) was in 2015 200 euro per inwoner. In Vlaanderen was dat 290 euro per inwoner. De gemiddelde inkomst uit de aanvullende personenbelasting voor 1% was voor Ronse in 2015 25 euro en in Vlaanderen 39 euro per inwoner.⁴
- Het objectief belastingsvermogen situeert de fiscale draagkracht van het lokaal bestuur. In 2015 was dat voor Ronse 48,3 en in Vlaanderen gemiddeld 64,6.⁵
- In de rangschikking van de duurste en goedkoopste gemeenten per gewest stellen we vast dat in 2018 de goedkoopste woningen uit het Vlaams Gewest te vinden zijn in Ronse met een mediaanprijs van 140.000 euro. De duurste Vlaamse gemeente is Knokke-Heist met een mediaanprijs van 568.000 euro⁶.
- In 2016 hadden 229,7 op de 1.000 inwoners recht op de voorkeursregeling in de ziekteverzekering. In Vlaanderen was dat 137,2 op de 1.000 inwoners. Dit geeft een indicatie van de socio-economische sterkte van een gemeente.⁷

Hoge armoedecijfers

In 2016 wordt meer dan 1 op 5 of 22,8% van de kinderen geboren in een kansarm gezin. In Vlaanderen is dat 12,8%.

Een diploma en een job zijn de beste garantie tegen (kans)armoede. Wie in Vlaanderen het Nederlands niet beheerst heeft het moeilijk op school en ervaart een drempel op de arbeidsmarkt. Meertaligheid is een troef voor wie ook Nederlands kent. Wie alleen het Frans machtig is, beperkt zichzelf in de kansen en mogelijkheden voor persoonlijke ontplooiing. In die zin zijn de faciliteiten asociaal. Ze ontnemen kansen en staan haaks op alle inspanningen om de integratie te bevorderen.

Belemmering in het onderwijs

Het onderwijs vormt een cruciale hefboom voor het versterken van de maatschappelijke positie van een kind. Niet alleen de kennis van het Nederlands vormt een uitdaging, ook de hoge cijfers van de schoolse vertraging zijn

³ Jouw gemeente in cijfers - Ronse (editie 2018): <https://www.statistiekvlaanderen.be/sites/default/files/docs/GM-Ronse.pdf>

⁴ Bestuurskrachtmonitor Ronse (30 juni 2017) – pagina 14 en 36: <https://www.statistiekvlaanderen.be/sites/default/files/docs/BKM-Ronse.pdf>

⁵ Bestuurskrachtmonitor Ronse (30 juni 2017) – pagina 35: <https://www.statistiekvlaanderen.be/sites/default/files/docs/BKM-Ronse.pdf>

⁶ <https://statbel.fgov.be/nl/themas/bouwen-wonen/vastgoedprijzen>

⁷ Bestuurskrachtmonitor Ronse (30 juni 2017) – pagina 76: <https://www.statistiekvlaanderen.be/sites/default/files/docs/BKM-Ronse.pdf>

zorgwekkend. 24,5% (12,3% in Vlaanderen) van de leerlingen in het gewoon lager onderwijs kampte in 2017 met een schoolse vertraging. In het secundair onderwijs liep dit op tot 34,6% (27% in Vlaanderen).⁸

In het schooljaar 2016-2017 ontving 44% van de Ronsense leerlingen uit het gewoon kleuter-, lager en secundair onderwijs een schooltoelage. Om het sociaal profiel van de leerling in kaart te brengen, wordt de Onderwijs kansarmoede-indicator (OKI) berekend op basis van 4 criteria, namelijk de thuistaal niet-Nederlands, laag opleidingsniveau van de moeder, het genieten van een schooltoelage en woonachtig in een buurt met een hoge mate van schoolse vertraging. Wat Ronse betreft, voldoet 85% van alle leerlingen aan minstens 1 criterium. In Vlaanderen is dat 50%.⁹

In Ronse is de onderwijstaal het Nederlands. Alleen het kleuter- en lager onderwijs kan hierop afwijken. Zo is er in Ronse een Franstalige basisschool. In de Nederlandstalige basisscholen start men vanaf het derde leerjaar met lessen Frans. Het Franstalig lager onderwijs bereidt echter onvoldoende voor op humaniorastudies in het Nederlands waardoor de leerlingen ofwel starten met een niet te onderschatten achterstand ofwel genoodzaakt zijn om buiten Ronse de humaniora verder te zetten. Het Franstalig onderwijs kunnen we in dat opzicht bezwaarlijk als integratie bevorderend omschrijven.

In het schooljaar 2017-2018 hadden 1.297 of 42,6% van de leerlingen uit het basisonderwijs die in Ronse wonen het Nederlands niet als thuistaal. In het secundair onderwijs waren dat 579 leerlingen of 33,6%. Voor het schooljaar 2012-2013 waren dat respectievelijk 1.068

leerlingen of 39,6% in het lager onderwijs en 402 leerlingen of 26,5% in het secundair onderwijs. In Vlaanderen had in het schooljaar 2017-2018 12% van de leerlingen niet het Nederlands als thuistaal.

Als we de cijfers bekijken van de kinderen die in Ronse naar school gaan, stellen we vast dat in het schooljaar 2017-2018 1.378 of 46,4% van de leerlingen uit het basisonderwijs het Nederlands niet als thuistaal hebben. In het secundair onderwijs waren dat 466 leerlingen of 36%. Voor het schooljaar 2012-2013 waren dat respectievelijk 1.167 leerlingen of 42% in het lager onderwijs en 350 leerlingen of 28,7% in het secundair onderwijs.¹⁰

Van de leerlingen met de thuistaal niet-Nederlands verliet in het schooljaar 2015-2016 19,7% de school vroegtijdig zonder kwalificatie. Voor de leerlingen met de thuistaal Nederlands was dat 7,3%.¹¹

Van de schoolgaande jeugd uit het lager onderwijs gaat 83,5% naar school in Ronse. In het secundair onderwijs is dat 66,4%.¹²

⁸ Jouw gemeente in cijfers - Ronse (editie 2018) – pagina 131 en 133

<https://www.statistiekvlaanderen.be/sites/default/files/docs/GM-Ronse.pdf>

⁹ Cijfers: Onderwijs Vlaanderen

<https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/dataloep-aan-de-slag-met-cijfers-over-onderwijs>

¹⁰ Cijfers: Onderwijs Vlaanderen

<https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/dataloep-aan-de-slag-met-cijfers-over-onderwijs>

¹¹

<https://www.statistiekvlaanderen.be/sites/default/files/docs/LIJM-Ronse.pdf> - pagina 30

¹² Bestuurskrachtmonitor Ronse (30 juni 2017) – pagina 62 en 64:

89% van de leerlingen in Ronse is afkomstig uit het Vlaams Gewest, 10,9% uit het Waals Gewest. Voor de regio Vlaamse Ardennen is respectievelijk 98% afkomstig uit het Vlaams Gewest en 1,8% uit het Waals Gewest¹³.

Wie zonder de kennis van het Nederlands start op school ervaart een achterstand. Het is onaanvaardbaar dat talenten en competenties in de schaduw staan van taalachterstand. Vandaar is het belangrijk dat ouders hun kinderen reeds van de kleuterklas naar school sturen om het Nederlands te leren. Op school dienen kinderen met taalachterstand voldoende ondersteund en omkaderd te worden.

Drempel voor tewerkstelling

De socio-economische situatie en het gebrek aan de kennis van het Nederlands hebben implicaties op de arbeidsmarkt. In januari 2019 waren er 1.103 niet-werkende werkzoekenden (NWWZ) in Ronse. Daarmee heeft de stad een werkloosheidsgraad van 9,8%. Dat is ver boven het Vlaamse gemiddelde van 6,3%.

In januari 2019 hadden 463 van de 1.103 of 42% van de NWWZ Ronsenaars een taalachterstand van het Nederlands. In Vlaanderen was dat gemiddeld 17%. In januari 2019 waren 575 of 52% van de niet-werkende werkzoekenden van Belgische origine. 429 of 39% had geen Europese nationaliteit.¹⁴

Nederlandsonkundigheid vormt een drempel in de zoektocht naar werk. Een zwakkere taalvaardigheid blijkt een verklarende factor voor een achtergestelde positie op de arbeidsmarkt. Onderzoek toont aan dat voor allochtonen taalvaardigheid meer bepalend is voor de kans op tewerkstelling dan de scholingsgraad¹⁵.

<https://www.statistiekvlaanderen.be/sites/default/files/docs/BKM-Ronse.pdf>

¹³ Cijfers op basis van de schriftelijke vraag 530 aan de Vlaamse minister van onderwijs (2 september 2016)

¹⁴ Cijfers via www.arvastat.be

¹⁵ Vives Briefings: Verschillen in jobretentie tussen autochtone en allochtone werknemers na een individuele beroepsopleiding in de onderneming (11 augustus 2011)

Faciliteiten bevorderen de inburgering niet

Na meer dan een halve eeuw taalfaciliteiten wordt alsmear bevestigd dat deze niet integratie bevorderend zijn en de verfransing hebben versterkt. Het Franstalig onderwijs, de goedkope vastgoedprijzen en de perceptie van tweetaligheid zijn een aantrekkingspool en hebben de instroom vanuit Brussel en Wallonië zelfs versterkt.

Volgens de cijfers van Kind en Gezin was in 2017 de taal tussen de moeder en het pas geboren kind in 47,9% (71,1% in Vlaanderen) van de gevallen het Nederlands, voor 52,1% (28,9% in Vlaanderen) was dat niet het Nederlands. 24% (5,8% in Vlaanderen) van de moeders sprak in het Frans met hun kind. In vergelijking met 2014 werd toen 53% van de kinderen geboren in een gezin met het Nederlands als thuistaal.¹⁶ Van alle geboortes in een kansarm gezin in Ronse is 60,6% van de moeders afkomstig uit een niet-EU land.¹⁷

¹⁶ <https://www.kindengezin.be/cijfers-en-rapporten/cijfers/taal-en-nationaliteit/gemeenten/default.jsp>

¹⁷

<https://www.statistiekvlaanderen.be/sites/default/files/docs/LIM-Ronse.pdf> - pagina 34

In Ronse wonen meer dan 50 nationaliteiten. 22,71% (niet EU) en 7,66% (EU) van de bevolking uit Ronse is van buitenlandse herkomst, in Vlaanderen is dat respectievelijk 11,26% (niet EU) en 9,21% (EU) (cijfer 2016)¹⁸.

Tal van nieuwe Ronsenaars vervreemden doordat ze onvoldoende aansluiting vinden bij de samenleving. Dan plooiën ze terug op de eigen leefomgeving. Onze stad heeft echter nood aan een versterkt sociaal weefsel. Ondanks alle inspanningen voor integratie en taalondersteuning geven de taalfaciliteiten een verkeerd signaal en ontnemen de motivatie om het Nederlands te leren. Dit is nochtans de sleutel tot burgerschap en integratie in onze samenleving. Het creëert kansen en schept de vrijheid om zich binnen de maatschappij te ontplooiën.

Met de inburgeringsplicht voor nieuw- en oudkomers geeft de overheid instrumenten om werkzoekenden te verplichten om zich in te burgeren en taallessen Nederlands te volgen. In het kader van de werkbereidheid voor Nederlandsonkundige niet-werkende werkzoekenden is het volgen van taallessen Nederlands immers een vereiste. De overheid heeft de verantwoordelijkheid om taallessen en taalondersteuning te voorzien, integratie- en taalbevorderende activiteiten te stimuleren, de dialoog te intensifiëren met aandacht voor het Vlaams karakter van de stad en voor de Nederlandse taal.

Bestuurlijke onmacht

Op basis van bovenstaande cijfers stellen we vast dat Ronse te kampen heeft met de problematieken van een grootstad, maar als bescheiden stad de middelen en de slagkracht ontbreekt. Deze indicatoren zijn illustrerend en hebben een impact op de financiële

draagkracht van het bestuur en dus de mogelijkheid om een performant beleid te voeren dat het tij kan keren. Om de vicieuze cirkel te doorbreken, zijn echter investeringen nodig. Tekenend zijn de investeringsuitgaven per inwoner. Terwijl dat Ronse in 2014 – 2019 € 98 per inwoner was, kenden de Vlaamse gemeenten gemiddeld een investeringsuitgave van € 318 per inwoner.¹⁹

De werkingssubsidie van de hogere overheden bedraagt in 2015 € 519 per inwoner. In Vlaanderen was dat gemiddeld € 589 per inwoner.²⁰

De specifieke taalregeling heeft een hoog kostenplaatje voor de stad. Dat gaat veel verder dan louter de vertalingskosten.²¹

De faciliteiten hebben Ronse verhinderd om mee te stappen in de fusiegolf en de hertekening van het lokale landschap in 1977. Ronse bestaat grotendeels uit een stadskern. Door het ontbreken van een periferie en deelgemeenten ervaren we sterk de economische en maatschappelijke consequenties. Dit beïnvloedt de economische draagkracht. Mochten pakweg de 13 Vlaamse centrumsteden zich beperken tot de historische stadskern, dan zou dit de bestuurlijke, financiële en maatschappelijke situatie grondig tekenen.

Een eventuele fusie blijft vandaag nog steeds onmogelijk. Terwijl de Vlaamse overheid een verdere schaalvergroting nastreeft om de lokale besturen weerbaarder te maken voor de toekomstige uitdagingen, blijven de faciliteitengemeenten in het oude bestuurlijke carcan. Ter illustratie: Herstappe (87 inwoners), Mesen (952 inwoners), Spiere-Helkijn (2.110 inwoners) of Bever (2.171 inwoners).

Om de gemeenten daarvoor te stimuleren, voorzag Vlaanderen een kwijtschelding van de schuldenlast met 500 euro per inwoner. Ronse

¹⁸ Jouw gemeente in cijfers - Ronse (editie 2018): <https://www.statistiekvlaanderen.be/sites/default/files/docs/GM-Ronse.pdf>

¹⁹ Bestuurskrachtmonitor Ronse (30 juni 2017) – pagina 48: <https://www.statistiekvlaanderen.be/sites/default/files/docs/BKM-Ronse.pdf>

²⁰ Bestuurskrachtmonitor Ronse (30 juni 2017) – pagina 38: <https://www.statistiekvlaanderen.be/sites/default/files/docs/BKM-Ronse.pdf>

²¹ Op basis van het antwoord op een schriftelijke vraag aan de minister (SV nr. 149 – 11 december 2012) blijkt dat amper 0,34% van de stemgerechtigde kiezers een Franstalige oproepingsbrief voor de verkiezingen van 14 oktober 2012 heeft opgevraagd.

valt hier uit de boot en loopt zo 13 miljoen euro mis. Daardoor kan onze stad niet genieten van de schaalvoordelen van een meer geprofessionaliseerde dienstverlening, een slagvaardige structuur en kostenefficiënte werking.

het publiek te slagen voor een verplicht taalexamen Frans. Dat geldt eveneens voor de leerkrachten van de basisscholen die in Ronse wonen en vast benoemd willen worden. Dat schept een bijkomende drempel en maakt het aanwerven van personeel complex.

BESTUUR DER STAD RONSE

**UITTREKSEL UIT DE NOTULEN VAN DE GEMEENTERAAD
DD° 18 DECEMBER 2017**

OPENBARE ZITTING

31. MOTIE BETREFFENDE DE AFSCHAFFING VAN DE TAAFFACILITEITEN IN RONSE.

DE GEMEENTERAAD,

Gelet op de motie voor de afschaffing van de faciliteiten die op 27 oktober 2008 door de gemeenteraad van Ronse werd goedgekeurd;

Gelet op de krachtlijn uit het bestuursakkoord 2013-2018: 'Ronse is een Vlaamse stad, gelegen op de taalgrens en veruit de grootste faciliteitenstad in Vlaanderen. We benadrukken het Vlaamse karakter van de stad. We willen volwaardig tot Vlaanderen behoren en door Vlaanderen erkend worden. Kennis van het Nederlands wordt zoveel als mogelijk aangemoedigd en gestimuleerd, omdat dit een basisvoorwaarde is voor integratie en het vinden van werk. We stellen ons gastvrij en hoffelijk op ten aanzien van iedere inwoner en bezoeker en erkennen dat meertaligheid een troef is voor iedereen.';

Gelet op de studie van prof. dr. Boes over 'Vernederlandsing van het straatbeeld en verfijning van de bestuurstaalwetgeving';

Overwegende dat Ronse als Vlaamse stad integraal behoort tot het eentalige Nederlandse taalgebied waar de bestuurstaal het Nederlands is;

Overwegende dat de Stad Ronse de grootste Vlaamse taalgrensgemeente is met een speciale taalregeling (de zogenaamde faciliteiten) voor Franstaligen, gebaseerd op een talentelling die dateert van 1947, welke in geen enkele mate thans nog de huidige realiteit langs de taalgrens weerspiegelt;

Overwegende dat de taalfaciliteitenregeling in essentie bedoeld was als overgangsmaatregel

Ronse komt niet in aanmerking voor de vestiging van de zetel van een intergemeentelijk samenwerkingsverband.

Anders dan de brandweer is de politiezone beperkt tot de stadsgrenzen waardoor men niet kan genieten van de schaalvoordelen van een overkoepelende samenwerking.

Tenslotte dient het personeel van de stad, het OCMW en de politie dat in contact komt met

Motie voor de afschaffing van de taalfaciliteiten

De gemeenteraad van Ronse keurde op 18 december 2017 met een ruime meerderheid van CD&V-Groen, N-VA, Open VLD en Vlaams Belang een motie goed voor de afschaffing van de taalfaciliteiten in Ronse.

De federale regering is echter niet ingegaan op deze vraag.

De fractie Vuye & Wouters (19 december 2017) heeft daags

na de goedkeuring van de motie door de stad Ronse in de Kamer van Volksvertegenwoordigers een voorstel van bijzondere wet ingediend. De N-VA Kamerleden Peter De Roover en Kristien Van Vaerenbergh (18 januari 2018) hebben een gelijkaardig voorstel opgemaakt. Beide voorstellen zijn tot op heden niet behandeld.

III Ontgrendel Ronse

Het ontstaan van de taalgrens is complex. Het systeem van de faciliteiten is ingewikkeld. Men heeft destijds nagelaten om de taalgrens sluitend te maken en daarmee conflicten te voorkomen.

De taalfaciliteiten waren destijds misschien een haalbaar compromis, nu zijn deze het paard van Troje binnen het wankel politieke evenwicht. Rekening houdend met de nefaste socio-economische gevolgen is een dergelijk uitzonderingssysteem niet langer verdedigbaar.

De knoop van de faciliteiten ligt bij de federale overheid. De wetgever heeft de faciliteiten destijds gebetonneerd in de Grondwet. Dat wil zeggen dat er om de faciliteiten af te schaffen een tweederdemeerderheid nodig is, alsook een meerderheid in iedere taalgroep.

Het ongedaan maken van de faciliteitenregeling is geen doel op zich, maar een cruciale stap om Ronse te profileren als

een volwaardige Vlaamse stad en de maatschappelijke problemen ten gronde aan te pakken. Het afschaffen van de taalfaciliteiten is geen allesomvattende oplossing. Het creëert duidelijkheid over het taalstatuut en betekent zo een stap in de goede richting.

Daarnaast zijn er ingrijpende inspanningen nodig om de sociale en maatschappelijke uitdagingen aan te gaan, de mensen weerbaarder te maken en het verwerven van het Nederlands te ondersteunen. Een sociaal beleid zonder afschaffing van de taalfaciliteiten blijft echter een vorm van symptoombestrijding.

Wie bekommerd is om de samenleving en de kwetsbare burgers, pleit voor taalondersteuning om het Nederlands te leren en daarmee de kansen in de maatschappij te verhogen.

5 april 2019

